

Retten til jakt er forbeholdt grunneieren, som bestemmer hvordan jaktrettighetene skal utøves

”

JAKT OG JUS

AV ADVOKATFULLMEKTIG
SUSANNE LARSGAARD OG
ADVOKAT ERIK DAVIDSEN

I følge en fersk rapport fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) er vi nordmenn blant de mest jaktglade i hele Europa. Kun Irland, Finland og Kypros har høyere andel jegere i befolkningen. Det ligger store verdier i jaktrettigheter, herunder jaktkort, uleie av terreng og hytter og ikke minst salg av viltkjøtt. I denne artikkelen vil vi se nærmere på noe av lovgivningen som regulerer jaktrettigheter.

Foto: MATHIAS ØYSTENG

STORE VERDIER

SSB har beregnet at kjøttverdien av viltet som ble felt i Norge i 2007, utgjorde om lag 500 millioner kroner. SSB mener likevel at det er få som tjener store penger på viltet de nedlegger, da mye av kjøttet ikke blir omsatt, men brukt av jegeren selv. Den som tar ut store gevinster, er derimot grunneieren. I følge tall fra SSB solgte norske skogeiere jaktrettigheter

for 190 millioner kroner i 2007. I tillegg til dette kommer inntekter fra hytteutleie og tilrettelegging for jakt. Også staten tjener penger på jakt på statens eiendommer ved tildeling av jaktfelt, salg av jaktkort og på betaling av jegeravgift.

Med slike verdier sier det seg selv at grunneieren er interessert i å verne om sine rettigheter. Overtredelser av jakt- og

– skyt ikke bjørnen før du har lov

fiskerettigheter – altså at folk tar seg til rette på grunneieres eiendom enten ved ”tjuvfiske” eller ”tjuvjakt” – er belagt med bøter i straffeloven. I noen tilfeller kan det også idømmes fengselsstraff.

JAKTRETTHETER I NORGE

En rekke lover regulerer jaktrettighetene. Vi kan ikke gå i dybden i denne artikkelen, men vil gi en kort oversikt over de mest sentrale lovene.

Norge har en svært lang tradisjon for at allmennheten har rett til å ferdes i naturen gjennom allemannsretten. Denne retten gir derimot *ikke* rett til å drive jakt eller fangst på annen manns eiendom. Det dreier seg om en rett til å ferdes fritt i naturen (i utmark). Retten til jakt er forbeholdt *grunneieren*, som bestemmer hvordan jaktrettighetene skal utøves. Grunneierens rettigheter er omfattende regulert i viltloven av 1981. Det følger for øvrig av viltloven at kommunen skal søke å sikre allmennheten jaktadgang hos grunneiere ved å inngå minnelige avtaler. Men det er grunneieren som har det avgjørende ord og som råder over jaktrettighetene.

Noe forenklet kan vi si at det finnes fire ulike typer grunneiere i Norge: Private, staten, kommunene, samt allmenninger. Vi vil i det følgende se nærmere på jakt i de ulike områdene.

JAKT PÅ PRIVAT GRUNN

Det følger av viltloven § 27 at grunneier-

en har enerett til jakt og fangst, bortsett fra de begrensninger som måtte følge av viltloven med forskrifter. Jaktretten følger eiendommen. Dersom grunneieren overlater eiendommen til andres bruk, skal *brukeren* ha jaktretten med mindre noe annet er avtalt, jf. viltloven § 28. Jaktretten kan ikke skilles fra eiendommen for mer enn 10 år av gangen, unntatt når jaktretten følger bruksretten til eiendommen. Avtale om særskilt bortleie av jaktrett skal være skriftlig. Dersom avtalen varer lenger enn 5 år, skal kommunen underrettes. En grunneier med attraktive jaktrettigheter kan tjene godt på bortleie av disse.

JAKT PÅ STATENS GRUNN

Jakt på statens grunn reguleres av forskjellige lover, herunder viltloven, fjelloven, reindriftsloven, m.m. Statskog har ansvar for forvaltningen av jakt og fangst på statens grunn med mindre eiendommene er organisert som statsallmenninger.

Småviltjakt og fangst på statens grunn er tillatt mot løsning av jaktkort og betaling av vederlag. Dette gjelder for alle norske statsborgere, og alle som er bosatt i Norge og har vært det i det siste året, jf. viltloven § 31. Reindriftssamenes jakt og fangst reguleres av reindriftsloven § 26. Jakt på statsallmenninger reguleres av fjelloven § 23 ff. I alle kommuner hvor det er statsallmenninger skal det velges et fjellstyre som skal forvalte jakt og fangst i statsallmenninger.

JAKT I BYGDEALLMENNINGER

I bygdeallmenninger har alle som har jordbruks- eller skogbrukseiendommer i bygda jaktrett, jf. bygdeallmenningsloven § 7-1. Denne jaktretten omfatter kun småvilt. Jakt på hjortevilt og bever er unntatt. Bygdeallmenninger skal ha et allmenningsstyre. Styret avgjør blant annet om andre personer enn de som er omfattet av § 7-1 skal få tillatelse til å drive jakt og fangst i bygdeallmenningen. Styret kan også inngå avtale om bortleie av jakt i bygdeallmenningen eller del av denne for ett år om gangen. Enhver som skal drive jakt eller fangst i bygdeallmenningen, skal løse jaktkort, jf. lovens § 7-7.

STORT POTENSIAL

Landbruksminister Lars Peder Brekk uttalte i en kronikk den 22. september i år at det er et stort potensial for næringsutvikling knyttet til jaktbasert turisme. Han viste blant annet til en rapport fra Reiselivsbedriftenes Landsforening og Norges Skogeierforbund fra 2004, hvor det anslås at det er mulig å øke omsetningen knyttet til salg av jaktbaserte opplevelsprodukt og tjenester til 700 millioner kroner innen 2014. ”Ta utmarka i bruk! Der er det trivelige penger å tjene”, uttalte Lars Peder Brekk. Hva er vel bedre enn å ha det gøy og tjene penger?

Still spørsmål om jus og kulturminner til Norsk Kulturarv. Gjennom samarbeidet med advokatfirmaet Haavind AS kan Stiftelsen Norsk Kulturarv formidle aktuelle problemstillinger for omtale i Kulturarven.